

Hat színház keres egy fesztivált

Mafeszt másodszor, Nagyváradon

Kritika

A nagyváradai Szigligeti Színház látta vendégül a Magyar Színházak II. Fesztiválját (Mafeszt). A január végi vándor seregszemle programjában a Maszín tagszínházainak előadásai, valamint szakmai továbbképzések szerepeltek.

Vállalásához híven a Maszín, teljes nevén a Magyar Színházak Szövetsége megszervezte a Magyar Színházak II. Fesztiválját, a II. Mafesztet. Bátorság kell, nem is kevés, hogy a 2017-ben alakult szövetség évente seregszemlét szervezzen. Sok munkával és sok pénzzel lehet végrehajtani a tervet, melyről az öt alapító színház (temesvári Csiky Gergely, nagyváradai Szigligeti, udvarhelyi Tomcsa Sándor, szatmárnémeti Harag György, aradi Kamaraszínház) döntött, és amellyel a tavaly csatlakozott Csíki Játékszín is egyetértett.

A fesztivál két részből áll: előadások és szakmai továbbképzések. Utóbbiak két szekcióban zajlanak: egyikben a színházak műszaki munkatársai vesznek részt, másikon a színművészek dolgoznak egy jeles színházi alkotó irányításával – ezt workshopnak nevezik, lényegében színészmesterséggyakorlat. Nagyváradon Kokan Mladenović szerb rendező vállalta a feladatot, de erről majd később.

A Maszín elnöke, Balázs Attila színművész, a temesvári Csiky Gergely Színház igazgatója a seregszemle műsorfüzetében a következőket írja: „A haladás meghatározó pillanata, amikor az újból megszokott lesz, a megszokottból pedig tradíció. A tavaly első alkalommal Szatmárnémetiben megrendezett Mafeszt, a Magyar Színházi Szövetség színházainak fesztiválja sikeresnek bizonyult. Idén immár második alkalommal gyűlünk össze a Szigligeti Színházban.

Hiszünk benne, hogy a Mafeszt az évek folyamán meghatározó eseménnyé válhat színházaink világában, ahol a szakma valamennyi – művészi, technikai és adminisztrációs –

rétege egymástól tanulva, a személyes fejlődésen keresztül az intézményeket is közelebb hozza egymáshoz. A Mafeszt vándorfesztivál olyan találkozásokra ad lehetőséget, amelyek a fizikai távolság, a pénzügyi korlátok miatt csak nagyon ritkán valósulhatnak meg. A befogadó színház közönsége pedig betekintést nyerhet más színházak munkásságába. Öt napon át a tagszínházak reper-toárjuk legjavát kínálják kicsiknek és nagyoknak egyaránt. A Magyar Színházi Szövetség (Maszín) létrejötte óta nyílt fórumként teret biztosít az együttműködésre, a közös problémák megoldására és a közös érdekképviseletre (...).”

A találkozások fontosak, a színházban dolgozó emberek nem győznek sajnálkozni amiatt, hogy nincs lehetőségük megnézni egymás előadásait. Más kérdés, hogy nem mindenki kíváncsi mindenkire.

Miről szól?

A Mafeszt egyedinek is mondható az erdélyi magyar fesztiválpaletán, egyrészt a szervezeti háttér miatt, másrészt azért, mert csak magyar társulatok vesznek részt rajta. Tavaly, a Szatmárnémetiben rendezett elsőt

nagyon gyorsan kellett megszervezni, kevés pénz állt rendelkezésre, és mivel az első mindig érdekes, a hangulat, az újdonság sok mindent pótol. Akkor már tudni lehetett, hogy a következőnek a Szigligeti Színház lesz a házigazdája. Így is történt, januárban öt napig fesztiváloztak a tagszínházak Nagyváradon.

A Magyar Színházak Fesztiválja (itt jegyezzük meg, hogy jobban szereti a betűnevét, mint a teljes elnevezését, alighanem azért is, mert újabban a kisvárdai seregszemlét is így hívják) még számos gyermekbetegségben szenved, ezeket remélhetőleg hamar kinövi. Éppen ezért nem is érdemes az összest felsorolni, de a két fontosabbról szólni érdemes, már csak azért is, hogy ne ismétlődjenek, illetve rögzüljenek a régebbi vándorfesztivál, nevezetesen az Ifeszt – Interetnikai Színházi Fesztivál hiányosságai.

Tavaly Szatmárnémetiben az előadásokat érdekes szakmai beszélgetések követték, a kritikusok mellett az alkotók, az adott színház művészei is beszéltek az előadásról. Ez a szakmai eszmecsere éppen a kötetlenségével, hangulatosságával tért el a többi fesztivál kissé merev, néha túlszabályozott beszélgetéseitől. Nagyváradon valamiért elmaradt az előadások értékelése, lehet azért is, mert kevés kritikus jelent meg a fesztivál öt napján.

Burundanga, avagy a baszk, a maszk és a cucc

Ennél súlyosabb hiba – s talán ez magyarázza a szakemberek távolmaradását is –, hogy a Mafesztnek nincs központi témája, hogy ne mondjuk, koncepciója, aminek mentén a fesztivál szerveződik. Ez határozná meg, miről szól a fesztivál, mit szeretne közvetíteni.

Az sem feltétlenül jó megoldás, hogy a színházak maguk döntenek el, melyik előadásukkal szerepelnek a fesztiválon.

A központi téma és a válogatás hiánya miatt a rendezvény elveszti a fesztivál jellegét, és megmarad vendégelőadások sorozatának. A szakmai továbbképzések, a workshopok, a szövetség vezetőinek a tanácskozása, az itt hozott döntések önmagukban nem teszik fesztivállá a seregszemlét sem a kritikusok, sem a közönség szemszögéből.

Válogatni lehetne

A Maszín elnöke által elmondottak színházi szempontból kevésnek bizonyultak, legalábbis Nagyváradon. Kétséges, hogy a színházak a legjobb vagy a művészi törekvéseikre leginkább jellemző előadásaik egyikét hozták volna el.

Bizonyára a Csiky Játékszín színvonalára és művészi törekvéseire legkevésbé sem jellemző *A kaktusz virága* (rendező: Kányádi Szilárd), és az Aradi Kamaraszínházra sem a *Sonkamenüett* (rendező: Tapasztó Ernő).

A *Tizenöt próbálkozás színészetre* című előadást (rendezte: Tom Dugdale) tavaly is láttuk a fesztiválon. Hatházi András nagyszerű művész, az előadás szellemesen enged betekintést a színész munkájába, az alkotási folyamatba, felvillant valamit a titokból, ahogyan a színész képes egyik emberből másikká változni. Hatházi mesterségbeli tudása, színpadi jelenléte kellett ahhoz, hogy az előadás minden pillanata örömet szerezzen, de nem biztos, hogy minden fesztiválon szerepelnie kell.

A főfőnök

Rabenthal

A temesvári Csiky Gergely színház „másfél” produkcióval érkezett Nagyváradra, ugyanis a *Burundanga, avagy a baszk, a maszk és a cucc* (rendező: Csábi Anna) koprodukcióban készült a szatmárnémeti Harag György Társulattal. Remek thriller-paródia, sok humorral és aktualitással, fantáziadús rendezéssel és erős színészi játékkal. A *Rabenthal* (rendezte: Radu Afrim) különleges előadás, geometriai pontossággal kidolgozott fekete komédia életről, halálról, de főleg a halálról. Burleszk jeleket és bibliai jelképeket, a testi vágyak hatalma, a szellemi kegyetlenség jelenik meg a szürreális térben, a groteszk figurák által. Színházi, szellemi tobzódás az előadás, fergeteges színészi alakításokkal.

A székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház *A főfőnök* című előadása (rendezte: Anger Zsolt) abszurd történet a felelősségvállalásról, emberi viselkedésről és kapcsolatokról, hatalomvágyról, pénzről, egyénről és közösségről. Úgyesen színpadra állított görbe tükör, kicsit túlbeszélve ugyan, de élvezhető módon, jó színészekkel.

A nagyváradai Szigligeti Színház három előadással szerepelt. Az *Idegen* (rendező-koreográfus: Györfi Csaba), Luis Borges *Márk evangéliuma* című novellája alapján, a táncszínház nyelvén beszél az emberi butaságról, a vakhitről, a befolyáshatóságról, a valóság és képzelet párhuzamáról. Szép, kifejező produkció, kiváló előadókkal. Az *Apátlanul – Platonov* előadásról (rendezte: Botos Bálint) bővebben írtunk

lapunk hasábjain. A kevés túlzással superprodukciónak nevezhető *Olivér!* című musical (rendezte: Tóth Tünde) amolyan családi előadás, gyerek, felnőtt egyaránt megtalálja benne a neki tetszőt. A színpadon rengeteg gyönyörű és tehetséges gyerek jól kézben tartva, jó koreográfia, jó színészek, az egyetlen kifogás az lehet, hogy nagyjából fél órával volt hosszabb, mint amennyit a történet és a színpadi játék megkívánna.

A tagszínházak, ahol báb- és ifjúsági tagozat is működik, elhozták a fesztiválra a kicsinyeknek szánt előadásaikat is. A Csíki Játékszín a *Csipike, a gonosz törpe* című klasszikussal (rendezte: Kányádi Szilárd), a Tomcsa Sándor Színház a *Rengeteg Ábel és Kürtös Kata kalandjai* című kortárs mesével (írta és rendezte: Aracs Eszter), a temesváriak szintén egy klasszikussal, a *Hókirálynővel* (rendezte: Traian Savinescu) kedveskedtek a nagyváradi gyerekeknek.

Kocsmaszínházi előadás volt a *Magyar Mátrix* (rendezte: Tóth Árpád) és felolvasószínház a *Paravarieté* (rendezte: Balázs Attila). Előbbi az udvarhelyiek, utóbbi a szatmáriak előadása, más tagszínházak meghívottaival kiegészülve.

A szuper ember

Kokan Mladenović vezette a nagyváradi workshopot. A jeles szerb rendező szívesen és sikeresen működik együtt a temesváriakkal, *Shakespeare 66* című előadása nemzetközi sikereket, rangos fesztiváldíjakat ért el. Mladenović a

workshop utolsó napját nyíltta tette: aki akarta, végignézhette a színészmesterségi gyakorlatokat a Szigligeti Stúdió fehér termében.

Izgalmas volt figyelemmel kíséreni a rendező és a színész kapcsolatát, a kölcsönös egymásra figyelést. Látni, hogyan instruál a rendező, és a színész hogyan képes arcával érzelmet közvetíteni, szavakkal cselekvést teremteni. Az is érdekes, ahogy a partnereknek figyelniük kell egymásra, mert a színház közös munka és közös gondolkodás. Hatást elérni a legnehezebb, és a gyakorlatok ennek megteremtésével is foglalkoztak. A munka öt napja során a részt vevő színészeket Mladenović végigvezette a színháztörténet meghatározó pillanatain. Aki egyszer is megfordult a szerb rendező workshopján, lelkesen beszélt a munkamódszeréről, a türelméről és szeretetéről, ahogy vezette a színészeket. Szuper ember – zárták rövidre a jellemzést. Mindenki reménye, hogy egyszer Váradon is állít színpadra előadást.

SIMON JUDIT

Workshop a Szigligeti Stúdió fehér termében